

MEDIEBEDRIFTENE

Stortingets høring 13. februar 2015

Meld.St.10(2014-2015) Muligheter for alle- menneskerettighetene som mål og middel i utenriks- og utviklingspolitikken

Norsk Redaktørforening (NR) representerer omlag 750 medlemmer i alle former for aktualitetsmedier i Norge. Mediebedriftenes Landsforening (MBL) er mediebedriftenes bransje- og utgiverorganisasjon. Begge organisasjonene har blant annet som formål å verne om ytrings- og informasjonsfriheten som grunnleggende verdier i et demokratisk og åpent samfunn.

Stortingsmeldingen gir en god beskrivelse og peker på viktige innsatsområder innenfor ytringsfrihet, pressefrihet og uavhengige medier. NR og MBL ønsker imidlertid å peke på noen utfordringer og foreslå enkelte prioriterte innsatsområder som vi mener er viktige for å kunne bidra til individets frihet og medbestemmelse som grunnleggende rettigheter i et åpent og demokratisk samfunn.

3.2.1 Ytringsfrihet

Sikkerhet for journalister og medieledere

Nylig så vi den grusomme terroren mot Charlie Hebdo i Paris. I fjor sjokkerte Den islamske stat (IS) med halshuggingen av de amerikanske journalistene James Foley og Steven Sotloff, og nå i januar ble de tunisiske journalistene Sofiene Chourabi and Nadhir Ktari også henrettet. Dette er bare noen av de underkant 400 journalistene som er drept som en direkte konsekvens av jobben deres. Samtidig melder Committee to Protect Journalists at hele 90 % av morderne går fri. Å bedre både rettsikkerheten og sikkerheten er derfor en nøkkel for å skape en fri presse i mange land.

Informasjonsfrihet - innsynsrettigheter

Både bilateralt og multilateralt er det viktig å etablere forståelse for betydningen av tilgang til informasjon. Ytringsfriheten er avhengig av for eksempel innsyn i offentlige saksbehandlings- og beslutningsprosesser, gjennom regler om dokumentinnsyn og møteoffentlighet. Det samme gjelder i aller høyeste grad for innsyn i rettssystemet. Det siste er samtidig en helt sentral rettsikkerhetsgaranti. På dette området har Norge rike erfaringer og gode resultater å vise til.

3.2.2 Pressefrihet og uavhengige medier

Rammevilkår

For å sikre mediene reell pressefrihet er det avgjørende å sikre at myndighetene eller andre ikke kan legge praktiske hindringer i veien for mediene. Det være seg ved å kreve konsesjon for å drive medier, hindre spredning eller på annen måte forsøke å stanse de medier og meninger man ikke støtter. Ikke bare hindrer det reell ytringsfrihet, det fører også til selvsensur, som er en sentral del av problemet med manglende ytringsfrihet.

Utvikling av medieledere

Som medlem av den verdensomspennende utgiverorganisasjonen WAN-IFRA har MBL og norske medier bidratt i prosjektet Media Professionals Program i Myanmar, Vietnam og Kambodsja. Programmets målsetting er å utvikle selvstendige medier, slik at disse får økonomisk forutsetninger for å eksistere og utvikle seg. Samtidig som prosjektene skaper gode og sunne mediebedrifter, er de med på å bygge demokrati, bygge institusjoner og de bidrar gjennom dette til å utvikle pressefriheten, ytringsfriheten og informasjonsfriheten. Norsk UD har støttet prosjektet. Slik vi ser det er slike konkrete og praktiske programmer viktige for å skape uavhengige og sterke medier. Vi foreslår derfor et nytt prioriteringspunkt:

- Bidra til å utvikle frie og økonomisk uavhengige medier, slik at disse får forutsetninger for å eksistere og utvikle seg og bidra til å bygge demokrati.

Vi forslår også å utvide andre kulepunkt slik at det fremkommer at det ikke bare er viktig med opplæring av journalister, men også redaktører, andre medieledere og medieiere:

- Støtte opplæring av journalister, *medieledere* og *medieiere* i menneskerettigheter, etisk journalistikk, kalitetsjournalistikk og sikkerhet.

Etablering av uavhengige medieorganisasjoner

I mange land er det vanskelig og tidkrevende å initiere og gjennomføre endringer fra "toppen". Etter vårt syn viser erfaringene at det å etablere uavhengige instanser og organisasjoner for fag og bransje vil kunne være nyttige verktøy i arbeidet med mer langsiktige endringer i land hvor medienes frihet er begrenset. For norsk side har vi bidratt til blant annet etablering av etiske selvdømmeordninger i Serbia og Makedonia, samt en uavhengig redaktørforening i Egypt.

Etter vårt syn vil det i mange land være svært verdifullt å bidra til etablering av slike organisasjoner og uavhengige faglige og etiske organer. Etter vårt syn bør Norge derfor øke innsatsen på dette området.